

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 3 decembrie 2018
(OR. en)

14535/18

INST 457
POLGEN 224

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Consultarea cetățenilor - Raport comun

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor un raport comun privind consultarea cetățenilor în numele președinției austriece și a viitoarei președinții române.

Introducere

În cadrul reuniunii lor informale din 23 februarie 2018, șefii europeni de stat sau de guvern au discutat despre inițiativa prezentată de președintele francez de a se lansa un proces de consultare a cetățenilor la nivel paneuropean. Scopul inițiativei propuse era de a promova dialogul cu cetățenii și a contribui la dezbaterile privind viitorul Europei. Statele membre au fost de acord să participe în mod voluntar la acest proces și să desfășoare consultările în conformitate cu contextul și practicile lor naționale.

Scopul consultării cetățenilor a fost de a implica un număr semnificativ de cetățeni europeni și de a identifica principalele lor îngrijorări, speranțe și așteptări, pentru ca aceste informații să ajute șefii de stat sau de guvern să delibereze și să stabilească priorități pentru acțiunile UE în următorii ani. Procesul de consultare a fost conceput ca mijloc de a identifica probleme și de a strânge idei.

Există o tradiție îndelungată în statele membre de a utiliza dialogul cu cetățenii ca modalitate de a garanta și de a consolida participarea publicului la procesul politic. Angajamentul asumat de statele membre reprezintă o noutate, întrucât este prima dată când se convine asupra unui astfel de efort colectiv și coordonat de a se efectua consultări simultane cu cetățenii din întreaga Europă, și o contribuție unică la procesul de reflecție în curs cu privire la viitorul Europei.

Raportul comun, alături de diferitele rapoarte naționale și de contribuțiile primite de la alte instituții europene, ar putea oferi informații utile pentru dezbaterile premergătoare reuniunii informale a șefilor de stat sau de guvern care va avea loc la 9 mai 2019 la Sibiu și pentru noua agendă strategică 2019-2024.

Metodologia și participarea

Statele membre au validat un cadru comun care a inclus un calendar propus și principii comune de consultare. S-a convenit că aceste consultări vor fi incluzive și imparțiale și că vor respecta principiile transparenței, echității și pluralismului politic și vor fi deschise tuturor cetățenilor. Consultările cu cetățenii au fost în mare măsură desfășurate între aprilie și noiembrie 2018, cu scopul, printre altele, de a prezenta un raport de sinteză șefilor de stat sau de guvern în cadrul Consiliului European.

Metodologia specifică utilizată în cadrul consultărilor a fost lăsată la latitudinea statelor membre. Statele membre au convenit încă de la început să structureze procesul în funcție de practicile, contextele specifice și tradițiile lor naționale. A fost un mare efort concertat în termeni de logistică, pregătire și coordonare, statele membre consultând cetățenii printr-o varietate de metode: reuniuni tradiționale la primărie, conferințe, evenimente publice de mare amploare, dezbateri interactive sau instrumente online. Cele mai multe evenimente au recurs la noile tehnologii și la platformele de comunicare socială, inclusiv *live streaming*, chestionare online, platforme digitale și externalizarea spre public a strângerii de idei.

Procesul a variat în fiecare stat membru în ceea ce privește implicarea guvernului și numărul de evenimente și participanți. Elementul constant a fost faptul că toate consultările s-au axat pe discuții aprofundate și pe interacțiunile cu cetățenii. Multe evenimente au promovat participarea mai multor părți interesate din întregul spectru politic, din societatea civilă, din mediul academic, din mass-media și din sectorul de afaceri.

La consultări au participat, în general, diferite tipuri de public, consultările urmărind să asigure egalitatea de gen, caracterul incluziv și reprezentarea aproape a tuturor grupurilor de populație. De asemenea, multe state membre au încercat să implice cetățenii de pe întreg teritoriul lor, inclusiv pe cei din zonele îndepărtate, și să ajungă la cetățeni care nu participă în mod obișnuit la dezbateri legate de UE. Unele state membre au organizat evenimente axate pe generațiile mai tinere, inclusiv dezbateri în școli și universități.

Majoritatea statelor membre au utilizat două tipuri de abordare: dezbateri generale privind viitorul Europei și consultări tematice pe teme de interes european sau național actual.

Cu toate că aceste consultări ale cetățenilor nu au constituit o modalitate științifică de identificare a opiniei publice (spre deosebire de sondajele de opinie), ele s-au bucurat de o participare mai largă decât sondajele de tip Eurobarometru standard. Cifrele arată că au fost organizate aproximativ 1 700 de evenimente în toată UE.

Pe lângă cele organizate de către statele membre, Comisia Europeană, Parlamentul European, Comitetul Regiunilor și Comitetul Economic și Social European (CESE) au desfășurat, de asemenea, consultări și discuții cu cetățenii cu privire la viitorul Europei. Comisia Europeană a lansat o consultare online care implică un chestionar bazat pe rezultatele unui atelier civic. Unele dintre întrebări vor figura într-un nou Eurobarometru special privind viitorul Europei. La cererea președintelui Consiliului European, Comitetul Regiunilor a organizat un mare număr de evenimente în diferite regiuni europene în ultimii doi ani, iar CESE a promovat implicarea principalelor părți interesate ale societății civile în dialogurile cu privire la viitorul Europei. Parlamentul European a găzduit primul Parlament al Tinerilor.

Prezentul raport nu pretinde să ofere o imagine reprezentativă a opiniei publice în rândul tuturor cetățenilor UE, nici nu susține că ar oglindi în întregime diversitatea opiniilor exprimate în cadrul atât de multor evenimente. Cu toate acestea, raportul oferă o perspectivă utilă asupra opiniilor cetățenilor cu privire la chestiuni legate de UE și subliniază importanța implicării în continuare a societății civile în dezbaterile privind viitorul UE. Scopul raportului este de a oferi o imagine de ansamblu a celor mai importante caracteristici și a celor mai frecvente mesaje comune cuprinse în rapoartele naționale referitoare la consultările din diferite state membre.

Principalele constatări

Consultările cu cetățenii din diferite state membre arată că, în pofida provocărilor, UE este percepută în mod pozitiv de majoritatea participanților. În special, în mai multe state membre, cetățenii recunosc valoarea faptului că țara lor este membră a UE și a beneficiilor care decurg din această apartenență. Cu toate acestea, mulți participanți afirmă, de asemenea, că lipsa unei viziuni clare și a unei conduceri ferme reprezintă elemente care țin UE pe loc, alimentând solicitările de reformă.

Brexitul este menționat doar în câteva țări. Când este menționat, reprezintă o îngrijorare considerabilă, dar este de asemenea considerat drept un element care a consolidat spiritul de unitate al celorlalte 27 de state din UE și înțelegerea de către cetățeni a importanței UE și a valorii care decurge din calitatea de membru.

Migrația, provocările legate de mediu și educația se numără printre temele cele mai frecvente în multe țări. Cetățenii exprimă îngrijorări - și așteptări - în următoarele domenii:

1 - O Uniune caracterizată prin siguranță și securitate

Migrația figurează în numeroase rapoarte drept una dintre îngrijorările principale ale cetățenilor UE. Aceasta este în mod constant considerată ca fiind o prioritate esențială, în aproape toate statele membre. Migrația ilegală, în mod particular, este evidențiată în mai multe state membre ca fiind o provocare majoră pentru Europa. Aceasta este privită ca necesitând acțiuni urgente din partea UE și se consideră că afectează în mod direct viața de zi cu zi a cetățenilor. În dezbaterile pe această temă se solicită frecvent o mai bună **protecție a frontierelor externe ale UE**. În același timp, cetățenii din numeroase țări recunosc, de asemenea, că există un imperativ umanitar pentru UE. Sunt menționate adesea **o politică comună a UE privind azilul**, mecanisme de distribuție, precum și solidaritatea și responsabilitatea în statele membre. În plus, în timp ce unii cetățeni sunt mulțumiți de nivelul actual al integrării migranților, alții consideră că este nevoie să se depună urgent mai multe eforturi în această privință.

Se înregistrează frecvent solicitări ca UE să depună mai multe eforturi în vederea **stăvilirii fluxurilor de migrație ilegală**. În multe state membre cetățenii consideră că UE poate face mai mult pentru reducerea migrației ilegale prin abordarea cauzelor sale profunde și prin îmbunătățirea securității, a condițiilor de viață și a prosperității din țările de origine, de exemplu prin ajutorul pentru dezvoltare, comerț și investiții, punând totodată accentul pe sprijinirea creșterii economice pe continentul african. Aceștia ar dori ca UE să stabilească o mai bună cooperare cu țările de origine și de tranzit, pentru facilitarea returnărilor. Ei consideră că UE ar trebui, de asemenea, să își crească capacitatea de reacție la crize și să se angajeze într-un multilateralism eficient pentru a soluționa această chestiune.

În cele din urmă, potrivit celor mai mulți, **criminalitatea organizată, terorismul, radicalizarea, corupția** și amenințările conexe sunt probleme care, dată fiind natura lor transfrontalieră, ar trebui abordate mai ferm la nivelul UE. Cetățenii cer o cooperare mai strânsă în materie de **securitate cibernetică** și de **protecție a datelor**, mulți exprimând îngrijorări cu privire la **dezinformare** și subliniind importanța alfabetizării mediatică în rândul publicului larg în acest sens.

2 - O Uniune a convergenței și competitivității

În mai multe state membre, cetățenii subliniază importanța **pieței unice** și valoarea sa adăugată în asigurarea creșterii economice în întreaga Europă. Acest lucru este adesea asociat cu cereri de finalizare a acesteia, în special în domeniul serviciilor și al pieței digitale. Cetățenii subliniază necesitatea ca UE să promoveze **un model de creștere durabilă** pe continent. Unii solicită o aprofundare a **uniunii economice și monetare**. Moneda euro și viitoarele aderări la **zona euro** sunt menționate în unele țări – atât pozitiv, cât și negativ – și sunt adesea puse în legătură cu necesitatea de a face mai mult pentru a preveni eventualele crize viitoare.

De asemenea, cetățenii afirmă că UE trebuie să țină pasul cu evoluțiile tehnologice. Unii doresc să se recurgă mai des la măsuri de **e-guvernare** și să fie dezvoltate **comunități inteligente** ca mijloc de consolidare a motorului socioeconomic al UE. În contextul actual, caracterizat de o nouă **revoluție digitală**, consultările scot la iveală, de asemenea, că se simte nevoia de promovare a competențelor digitale și de stimulare a inovării digitale. Se solicită în mod clar investiții solide și inteligente în cercetarea din acest domeniu. **Inteligența artificială**, de exemplu, este adesea menționată ca fiind un sector în care UE ar trebui să asume rolul de lider. Teama că UE ar putea rămâne în urmă sau că ar avea rezultate prea slabe în domeniul **cercetării**, al dezvoltării tehnologice, al **inovării** și al digitalizării este foarte răspândită în rândul multor cetățeni.

Se consideră, de asemenea, că stimularea și **sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii** reprezintă un vector esențial pentru a face din Europa un loc mai bun pentru **spiritul întreprinzător** activ, alimentând astfel **competitivitatea UE**. Pe de o parte, competitivitatea este considerată importantă pentru impulsivitatea progresului și a creșterii, dar, pe de altă parte, cetățenii din mai multe state membre au în același timp o atitudine critică față de faptul că există diferențe la nivelul standardelor și al calității produselor de pe teritoriul UE. Cererile de a promova a competitivității sunt așadar contrabalansate de cereri de **convergență economică și socială**, precum și de cereri de promovare a **coeziunii teritoriale**.

Părerile privind **impozitarea** sunt împărțite. Unii cetățeni consideră că este nevoie de inițiative legislative în materie de impozitare, cum ar fi o impozitare a digitalului, sau chiar de o armonizare a politicilor fiscale. Pe de altă parte, se solicită de asemenea ca fiscalitatea să rămână o competență națională.

O temă recurentă în cadrul consultărilor este și cea a resurselor bugetare, în contextul următorului **cadru financiar multianual**, ca mijloc de a garanta că UE este adecvată scopului urmărit. Opiniile sunt foarte variate în ceea ce privește alocarea resurselor, inclusiv păreri împărțite cu privire la posibilele reduceri bugetare care afectează politica agricolă comună și politica de coeziune. Cetățenii din multe state membre pledează pentru un buget al UE echilibrat, cu o valoare adăugată clară pentru cetățeni.

3 - O Uniune care protejează mediul și promovează durabilitatea

O caracteristică marcantă a consultărilor din majoritatea statelor membre este apelul cetățenilor la consolidarea rolului UE în politica de mediu, precum și sentimentul că este nevoie urgent de un angajament mai ferm față de **protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice**. Printre sugestii se numără înmulțirea și înăsprirea **legislației UE** în acest domeniu, mai multe intervenții în supravegherea **punerii în aplicare** de către statele membre a legislației UE aferente și depunerea mai multor inițiative privind mediul. Participanții menționează în mod explicit, printre altele, o reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a emisiilor de substanțe toxice și poluante, măsuri de reciclare mai bune și o bunăstare sporită a animalelor. În unele state membre, cetățenii sunt de părere că ar trebui alocată o parte mai mare din următorul cadru financiar multianual (CFM) **acțiunilor din domeniul climei**.

Combaterea **schimbărilor climatice/încălzirii globale** este menționată în mod repetat în aproape toate statele membre, în special de cetățenii mai tineri, și **este percepută ca fiind una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă UE**. În unele cazuri, cerințele Uniunii Europene privind protecția climei sunt considerate ca o contrapondere la politica națională. Schimbările climatice sunt resimțite ca afectând o varietate de politici: nu numai sectorul producerii de energie și al transporturilor, ci și agricultura și alimentele, precum și obiceiurile noastre alimentare. La un nivel mai general, cetățenii indică necesitatea unui **consum durabil**.

Durabilitatea este adesea adusă în discuție, inclusiv ideea că inovarea ar trebui să fie evaluată în funcție de valoarea sa pe termen lung pentru cetățeni. În timp ce unele propuneri se referă la acordarea unei atenții sporite criteriilor sociale și de mediu în cadrul reglementărilor, alți participanți consideră că teme cum ar fi producția locală de alimente, economia circulară și reutilizarea creativă (*up-cycling*) ar avea nevoie de un impuls european.

Cetățenii din unele state membre menționează de asemenea importanța pe care o dețin obiectivele în materie de durabilitate în cadrul **politicii agricole**. Pe de o parte sunt exprimate îngrijorări cu privire la impactul agriculturii moderne asupra mediului, iar pe de altă parte se solicită o mai mare protecție a peisajelor rurale și eforturi concertate pentru a reduce complet decalajul dintre mediul rural și cel urban.

În unele cazuri, discuțiile au scos în evidență impresia că nu există suficientă **educație** cu privire la politicile de mediu ale UE și că lipsesc stimulentele practice care ar încuraja oamenii să adopte un comportament „verde”, cetățenii din unele state membre subliniind în mod deosebit nevoia de stimulente pentru încurajarea **tregerii la surse regenerabile de energie**. Alături de aceste elemente, în unele state membre se solicită un nivel mai mare de comunicare și de dezbateră privind modul în care acțiunile de combatere a schimbărilor climatice afectează viața de zi cu zi a oamenilor.

În timp ce infrastructurile transfrontaliere existente în domeniul **aprovizionării cu energie electrică** și al **mobilității** sunt adesea menționate drept o realizare a UE, participanții din unele țări consideră de asemenea că este în special nevoie de elaborarea unei strategii comune de mobilitate europeană. Unii cetățeni subliniază necesitatea ca Europa să ia măsuri pentru a aborda viitorul aprovizionării cu energie, în domenii precum eliminarea treptată a producerii de energie pe bază de cărbune.

Necesitatea de a consolida **rolul global** al UE privind mediul este, de asemenea, evidențiată drept unul dintre obiectivele importante în actualul context internațional aflat în schimbare și marcat de provocări. Numeroși participanți doresc ca Uniunea Europeană să devină lider mondial în ceea ce privește agenda pentru dezvoltare durabilă, precum și în combaterea schimbărilor climatice.

4 - O Uniune a stării de bine și a oportunităților

Protecția socială constituie, și ea, un motiv major de îngrijorare pentru cetățeni. Există însă un dezacord cu privire la măsura în care UE ar trebui să fie activă în această privință. Participanții din mai multe state membre țin foarte mult la protejarea sistemelor lor naționale de securitate socială. Totuși, mulți dintre ei doresc ca UE să joace un rol mai important în combaterea sărăciei, a excluziunii sociale, a șomajului, a discriminării, a amenințărilor la adresa drepturilor lucrătorilor, a accesului limitat la servicii, precum și în ceea ce privește problemele rezultate din schimbările tehnologice și societale, inclusiv necesitatea de a se elimina **decalajul digital**. În mod recurent, cetățenii se declară îngrijorați de faptul că resimt lipsa - sau chiar o amenințare la adresa - unei **convergențe sociale și a nivelului de trai**, atât de la stat membru la stat membru, cât și în interiorul acestora.

Propuneri concrete - Cetățenii au contribuit cu o mare bogăție de idei și sugestii, foarte diferite unele de altele, la această dezbateră privind viitorul Europei. Iată câteva exemple din diferite state membre și din toate domeniile tematice:

- un sistem de ambalare pe bază de garanție, unificat în UE, pentru a reduce cantitatea de deșeuri de ambalaje, precum și un sistem obligatoriu de reciclare a recipientelor PET în întreaga UE
- un indice european brut al stării de bine
- cursuri de educație civică și cetățenească europeană în toate sistemele de învățământ din întreaga UE
- platformele de internet ar trebui să ofere aceeași calitate a serviciilor în toate statele membre ale UE
- o zi de sărbătoare publică europeană cu ocazia Zilei Europei

Există o cerere clară de **locuri de muncă** mai multe și mai bune. În unele țări, cetățenii solicită coordonarea normelor care reglementează **piața forței de muncă**, inclusiv accesul și mobilitatea. Mulți cetățeni pun un accent deosebit pe tânăra generație și pe teama de un „exod al creierelor” facilitat de libera circulație a persoanelor, care, în mod paradoxal, este considerată de mulți cetățeni ca fiind unul dintre cele mai importante beneficii ale apartenenței la UE. **Viitorul muncii** și modul în care acesta îi va afecta este un subiect foarte important pentru cetățeni, la fel cum este și **egalitatea de gen**. Multe persoane insistă asupra necesității de a se aborda disparitatea salarială de gen și obstacolele cu care femeile încă se mai confruntă la intrarea pe piața forței de muncă. Participanții stabilesc adesea o legătură între situația demografică generală și, în special, îmbătrânirea populației, pe de o parte, și problemele legate de piața forței de muncă și **sistemele de sănătate**, pe de altă parte. În general se consideră că UE în ansamblul său face prea puțin pentru a aborda problemele legate de sănătate și inegalitățile economice și sociale.

De asemenea, cetățenii cer cu fermitate mai multe măsuri la nivelul UE în domeniul **educației**. Solicitățile se axează în principal pe dezvoltarea de noi competențe în concordanță cu cerințele de pe piața forței de muncă, pe sporirea mobilității educaționale, pe recunoașterea reciprocă a diplomelor și a calificărilor profesionale și tehnice, precum și pe creșterea investițiilor în știință și cercetare și în învățarea pe tot parcursul vieții. **Erasmus+** este, în general, menționat ca fiind una dintre cele mai mari reușite ale UE, care ar trebui consolidată în continuare. Potrivit unui mare număr de participanți, ar trebui să fie încurajată învățarea altor limbi europene.

5 - O Uniune puternică pe scena mondială

Deși acest subiect nu se remarcă în mod deosebit, UE este considerată în general **o forță a binelui în lume**, cetățenii subliniind puterea normativă a Uniunii în relațiile sale cu țările terțe. Se consideră că UE utilizează cu succes presiunea de pe o poziție de egalitate, prin puterea exemplului, pentru a-și proiecta valorile, în special pe cele ale democrației și drepturilor omului, dincolo de frontierele sale. Se solicită frecvent ca acțiunea externă a UE în relațiile sale cu țările terțe să fie ghidată în funcție de valori; acest lucru este considerat atât o responsabilitate la nivel mondial, cât și un imperativ moral. Această solicitare este adesea legată de dorința ca UE să devină un lider mondial în anumite sectoare, în special în ceea ce privește protecția mediului.

Există un consens în rândul cetățenilor, potrivit cărora este nevoie de o implicare mai puternică din partea UE în afacerile internaționale și de **mai multă unitate** în ceea ce privește politica externă, pentru a apăra interesele și valorile europene și, cel mai important, pentru a proteja cetățenii Uniunii. UE este adesea considerată de către participanți drept prea slabă, fără suficientă influență pe scena mondială și, uneori, incapabilă să facă față crizelor care au loc în vecinătatea sa strategică. Acțiunea externă a UE este percepută ca fiind **lipsită de eficiență și credibilitate** și se solicită o consolidare a politicii externe și de securitate comune (PESC). Cetățenii subliniază nevoia ca Uniunea **să se exprime într-un singur glas**, în special în contextul relațiilor UE cu alte mari puteri (Statele Unite, China și Rusia). Accentul se pune aici pe politica de apărare, pe extindere și pe comerț.

Numeroși cetățeni consideră că UE nu ar trebui să depindă de alți actori pentru propria sa **securitate și apărare**. Cu toate acestea, mulți consideră că orice abordare a UE ar trebui să fie complementară cu NATO, și nu să înlocuiască această organizație. Opiniile variază, de la simpla îmbunătățire a coordonării și integrării capabilităților naționale civile și militare, până la solicitarea recurentă a unei politici de apărare comune, care să fie dotată cu mijloace proprii. Unii cetățeni ar dori totodată mai mult dialog public privind inițiativele din domeniul securității, cum ar fi cooperarea structurată permanentă (PESCO).

De asemenea, cetățenii așază valorile în centrul politicilor de **vecinătate** și de **extindere** ale UE. Ei doresc ca numai țările care aderă la valorile și normele UE și la democrație să devină membre. Există însă un oarecare dezacord cu privire la momentul potrivit în acest sens. Unii pledează în mod clar pentru extinderea către Balcanii de Vest, în timp ce majoritatea subliniază că UE trebuie mai întâi să își consolideze situația actuală și de abia apoi să poată avea loc o nouă eventuală extindere. În general, însă, cetățenii consideră că există o puternică perspectivă europeană pentru Balcanii de Vest și, într-o măsură mai mică, în unele state membre, și pentru câteva țări din vecinătatea estică.

Relațiile **comerciale** ale UE sunt percepute în general ca fiind pozitive, dar există, de asemenea, îngrijorări cu privire la standardele sociale și de mediu din acordurile de liber schimb cu țările terțe, ceea ce demonstrează încă o dată dorința cetățenilor europeni ca UE să acționeze pe baza valorilor sale comune. Unii cetățeni ar dori, de asemenea, ca UE să se folosească și mai mult de greutatea sa economică pentru a-și afirma puterea pe scena mondială.

Diviziunile dintre statele membre reprezintă o sursă recurentă de îngrijorare în mai multe țări. Cetățenii, în special cei din statele membre mai mici, subliniază faptul că percep lipsa unui parteneriat real între țările mici și cele mari ca fiind problematică. Aceștia simt adesea că interesele actorilor celor mai importanți constituie principalul motor al politicilor Uniunii, deși această percepție este departe de a fi unanimă. În urma dialogurilor din mai multe state membre a reieșit de asemenea că cetățenii resimt o **lipsă de echitate și existența unor standarde duble**, impresia fiind că normele comune nu se aplică întotdeauna în mod uniform pentru toți. Pe lângă diviziunea state mici/state mari, se menționează adesea diviziunea între statele membre „vechi” și cele „noi”, precum și anumite fragmentări în funcție de criterii geografice. Ca răspuns, se solicită frecvent un grad mai ridicat de **coeziune** și de **solidaritate**.

Confruntată cu diviziunile, UE continuă să fie recunoscută de majoritatea cetățenilor ca fiind o **forță a binelui** și o comunitate unită prin **valori comune**. Desigur, există un pluralism de opinii. Drepturile omului, statul de drept, pacea și democrația se numără printre valorile menționate cel mai frecvent. Rolul jucat de UE în procesul de asigurare a **păcii** pe continentul european se bucură de o atenție deosebită. În același timp, însă, discuțiile cu cetățenii au tendința de a scoate în evidență imperfecțiuni ale UE sub aspectul ei de comunitate de valori și, în special, discrepanța dintre discursul Uniunii și acțiunile sale. Prin urmare, se solicită frecvent măsuri mai ferme în vederea eliminării acestei discrepanțe.

Pentru a întări sentimentul de a fi împreună, se cere uneori, în unele state membre, să fie intensificate eforturile de promovare a dezvoltării unei „**identități europene**” **comune**, care, potrivit unui număr mare de cetățeni, rămâne în prezent mai mult o dorință decât o realitate. Mobilitatea și schimburile, în special pentru tineri, sunt văzute ca fiind esențiale pentru reușita acestui proces.

În timp ce angajamentul față de valorile comune este considerat ca stând la baza UE sub aspectul ei de comunitate, **diversitatea** în rândul statelor membre este, și ea, văzută drept un atu important al Uniunii. Potrivit mai multor participanți, o identitate europeană ar trebui să coexiste cu identitățile naționale, și nu să le înlocuiască. În mod similar, mai mulți cetățeni subliniază necesitatea respectării diferitelor culturi naționale. În multe state membre, faptul că se insistă pe necesitatea de a respecta **diferențele naționale și culturale** declanșează deseori reflecții cu privire la probleme instituționale. În pofida impresiei comune că ar exista o lipsă de interes din partea cetățenilor în legătură cu aceste chestiuni, problema **competențelor** de la diferite niveluri apare ca fiind foarte relevantă pentru multe persoane.

În concordanță cu principiul **subsidiarității**, majoritatea cetățenilor europeni se așteaptă ca UE să se concentreze asupra domeniilor în care poate aduce o **valoare adăugată**. O repartizare corectă a competențelor între nivelul național și cel european este evidențiată adesea ca fiind esențială pentru succesul proiectului european. În acest sens, o extindere a sarcinilor către domenii în care statele membre pot obține rezultate mai bune este considerată a fi potențial dăunătoare pentru percepția cetățenilor cu privire la UE, întrucât mărește decalajul dintre așteptări și ceea ce se poate face. Desigur, părerile diferă în ceea ce privește repartizarea preferată a competențelor, însă percepția generală este că situația actuală poate fi îmbunătățită. Acestea fiind spuse, există o anumită confuzie în ceea ce privește competențele statelor membre și, respectiv, ale UE, ceea ce explică parțial **neîncrederea** generală față de instituțiile UE, invocată adesea. Acest lucru este, de asemenea, alimentat de o **lipsă** percepută de **transparență**, menționându-se frecvent un **deficit democratic**, și de impresia că există o **birocrație excesivă**, percepții deseori corelate cu dificultățile de accesare a fondurilor UE.

Observații finale

Consultările cetățenilor au fost salutate de societatea civilă, numeroase voci exprimând aprecierea pentru acest exercițiu de a lua pulsul opiniilor cetățenilor. În acest sens, exercițiul contribuie în mod natural la abordarea unei probleme generale menționate frecvent în dialoguri, și anume cooperarea cu societatea civilă și implicarea acesteia.

Reiese că dialogul este deosebit de important, având în vedere dorința cetățenilor, pe care aceștia au subliniat-o de asemenea în mod constant pe parcursul consultărilor, de a înțelege mai bine modul în care funcționează UE și semnificația apartenenței la UE. S-au făcut auzite numeroase voci care au cerut intensificarea eforturilor de promovare a unei mai bune educații cu privire la UE. Potrivit unui număr mare de cetățeni, acest lucru ar trebui să se realizeze prin inițiative specifice, dar și prin simplificarea limbajului utilizat de UE în comunicarea cu cetățenii. Un limbaj excesiv de obscur și de birocratic a fost adesea evidențiat ca fiind un obstacol esențial în interacțiunea dintre instituțiile UE și cetățeni.

Succesul dialogurilor organizate în diferite state membre se reflectă, de asemenea, în cererile de continuare a comunicării. Cetățenii consideră că este deosebit de important să se încurajeze acțiunile și dezbaterile de la nivel local cu privire la teme legate de UE. De fapt, inițiativa de consultare a cetățenilor se înscrie într-o serie de alte practici, deja consacrate în mai multe state membre, care au drept scop consolidarea dialogului despre UE la nivel local.

Având în vedere considerațiile de mai sus, prezentul raport reprezintă o încercare de a reflecta un proces care este variat, atât din punctul de vedere al formei, cât și al conținutului. Raportul nu pretinde a fi un rezumat final al comunicării cu cetățenii la nivel național, care va continua sub diferite forme. Mai degrabă, acesta ar trebui considerat drept o contribuție la eforturile depuse în prezent de a comunica mai bine cu societatea civilă, în vederea furnizării unor informații care să îi ajute pe liderii europeni în momentul în care vor discuta despre viitorul Europei și despre definirea viitoarei agende strategice.
